

GAZETA INVĂȚĂMÎNTULUI

In acest număr incepe publicarea
PROGRAMELOR PENTRU CONCURSUL
DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL
SUPERIOR

Anul XX-Nr. 937

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Vineri 8 martie 1968
4 pag. 25 bani

8 MARTIE

Un mod superior de a privi viața. Un simț al perenității mai dezvoltat. Și un adaos al responsabilității față de om. De omul născut, crescut, modelat de ea. Acesta este poate spiritul câștigat de femeia anului 1968 în țara noastră.

Și o artă a expresiei. Înțelegând prin expresie felul de exteriorizare, de umblat prin lume. Dar vibrația sentimentelor? Sinceră, adăugând vieții frumosul și armonia de care are atât nevoie. Cu voință dirză de muncă. Și capacitatea, și înțelegerea fiecărei clipe. Cu o cultură științifică, și filozofică, și literară.

Femeia. Mamă, soră, iubită. Fie că lucrează în laborator, într-o clinică, pe ogoare, în fabrică sau la catedră, femeia a rămas în esență aceeași. Numai că adaosul de umanism și de încredere au îmbogățit-o. Și privirea mai gravă asupra vieții.

Trăim într-o epocă a emoțiilor intense, înțelegând prin emoție starea superioară dependentă de inteligență, voință, sentiment, de ritmicitate frenetică a vieții diurne și de armonizare a vieții universale. Mai ales de la catedră, vizibilitatea acestui orizont este mai clară. În profesorat femeia și-a aflat de mai multă vreme locul. Dar rolul ei a sporit. Aici, emoția lirică crescută din apele idealiste, ale abstracțiilor ideologice, are o mlădie mai variată față de copilul modern, mai inteligent, mai nervos, al epocii. Are de canalizat, cu dragoste și pricepere față de fiecare individ — copil al ei, al țării, al lumii — apăsările cele mai umane și complexe. Totul pare simplu. Normal. Vechi de obșnuit. Și intrarea profesoarei în clasă. Și ora de studiu. Dar relațiile elev-profesoară? Mult mai deschise, mai calde, mai pline de încredere reciprocă. Dar răspunsurile științifice, cite se cer la multitudinea de întrebări mereu noi, într-o epocă în care informarea la zi devine tot mai bogată? Dar floarea așezată cu grijă mereu proaspătă de minile elevilor care își admiră dascălul? Dar acele ore calde, când atenția unei clase este continuu întreținută? Pare răsplătită firească. Și totuși, alții de ieșit din comun este bucuria profesoarei pentru osteneala ei, a femeii pe care acasă o așteaptă altă muncă, dăruită cu aceeași pornire, familiei ei și studiului de mereu îmbogățire a cunoștințelor!

Libertatea femeii, dacă i-a sporit demnitatea, i-a pus pe umerii fragili și totuși foarte rezistenți noi responsabilități. Ele o abosesc uneori. Dar îi păstrează vioiciunea spiritului și tinerețea. Îi sporesc personalitatea. Poate de aceea, din taințele neștiute ale tuturor legilor firii, ziua de sărbătorire a eliberării femeii de prejudecăți și legi nedrepte s-a ales odăitor și șuvoaiele primăverii, ca o coincidență. Aerul mai strălăpedit, mormurul întregii naturi, florile, au în martie proaspețimea care leapădă haina vîrștelor de pe umeri. Este un tumult și o așezare a lucrurilor, o febrilitate a muncii și o sărbătoare care fac din ziua femeii o mică duminică a anului. Fiindcă omul este mai ales așa cum l-au modelat mama lui, și învățătoarea, și familia lui de mai târziu, în care rolul prim este tot al femeii.

Fie că floarea independentei, a egalității și demnității curgerii de femeie să înconjoare pămîntul, la această sărbătoare, ca o torță a liniștii, a înțelegerii între popoare și a prejuiirii omului de pretutindeni.

VIOLETA ZAMFIRESCU

Cabinetul de geografie al Liceului „Nicolae Bălcescu” din București

ORA DE DIRIGENȚIE

- LOC
- ROL
- LIMITE

Între aspectele multiple ale activității educative din școală nici una nu s-a stîrnit încă atîtea aprige discuții și confruntări de opinii ca ora de dirigenție. E și aceasta o atestare a rolului important ce i se acordă în sistemul nostru educațional.

Se conturează acum un nou val de preocupări, animat de spiritul indicațiilor cuprinse în Hotărîrea „Cu privire la sarcinile organizațiilor de partid, de stat și obștești, ale U.T.C., pentru îmbunătățirea muncii educative în rîndul tineretului” adoptată de Plenara C.C. al P.C.R. din 29 noiembrie—1 decembrie 1967. Hotărîre care exprimă cu claritate necesitatea de a îmbogăți conținutul orelor de dirigenție, îndeosebi pe linia pregătirii politice și morale cetățenilor a elevilor, de a perfecționa modul lor de organizare și desfășurare, de a le sporii caracterul dinamic și, implicit, eficacitatea. În acest context va apărea ca deosebit de oportun un efort colectiv de analiză și valorificare a experienței pozitive, de evidențiere a adevărilor care s-au impus în confruntarea cu practica, de înlăturare a dificultăților pe care profesorii le mai întâmpină în realizarea orelor de dirigenție. Cu atât mai mult cu cît, așa cum se arată în articolul „Locul dirigenției în sistemul muncii educative”, cu care conf. dr. Dumitru Salade a deschis șirul dezbaterilor din paginile „Gazetei învățămîntului” în legătură cu problemele muncii pro-

fesorului dirigit, cele mai multe dificultăți sînt legate în mod special de ora de dirigenție și nu de munca dirigenților în ansamblu. Unele din cauzele acestor dificultăți au fost dezvăluite. S-ar putea cita și altele; bunăoară, absența unor criterii unitare și, deci, subiectivitatea în aprecierea rolului și eficacității orelor de dirigenție, inflația de puncte de vedere aflate în circulație, de cele mai felurite nuanțe — între care destule speculații cu caracter diletant — dar avînd toate pretenția de a da „linia” etc. De aici, o anume nesiguranță în activitatea unor profesori dirigenți. La drept vorbind, nu s-ar putea spune că sînt mulți profesorii care ard de dorința de a fi asistați la orelor lor de dirigenție...

O „materie” care tratează despre valorile umane

Ora de dirigenție constituie, neîndoielnic, unul din instrumentele cele mai importante de lucru de care dispun profesorii investiți cu calitatea de dirigenți. Ea este o formă organizată de activitate colectivă, sistematică, a unei clase de elevi, cadrul adecvat pentru dezbateri unor probleme de interes comun, loc și prilej de întîlnire a elevilor cu cel mai apropiat dintre profesorii lor. Parte integrantă a procesului instructiv-educativ, ora

de dirigenție poartă, desigur, pecetea multora dintre caracteristicile acestuia. Ea ne apare însă ca o modalitate deosebită de acțiune educativă, cu anumite trăsături specifice, care conferă vieții unui colectiv un climat și un ritm aparte. Tocmai de aceea, cheia succesului orelor de dirigenție se cuvine a fi căutată în particularitățile ei.

Și aici se învață, se transmit cunoștințe. „Materia” care se „predă” e însă o „materie” deosebită. Ea se referă la valorile umane pe care le prețuim, la răspunderi, la raporturile dintre oameni, la alegerea viitoarei profesii. Aici se „înlecă” despre viață, se dezbate problemele vieții ale clasei și ale fiecărui elev, în lumina unor motivații și exigențe sociale înalte. Profesorul își modifică mult metoda de lucru: activitatea în cadrul orelor de dirigenție capătă aproape aspectul unui „schimb de opinii”; adevărul nu-l mai este servit elevilor de-a

gata, ci e obținut prin dezbateri. Elevii însuși își schimbă rolul, dobîndind posibilitatea de a se manifesta mai independent și mai activ, lăsîndu-li-se mai libere spontaneitatea, inițiativa, posibilitatea de a-și valorifica experiența proprie, de a se afirma. Ora de dirigenție ne apare deci ca o modalitate aparte de comunicare dintre profesor și elevi; între ei se stabilesc niște punți delicate de înțelegere, de conlucrare. În mod firesc, cei care identifică ora de dirigenție cu ora obișnuită de curs ratează tocmai posibilitatea deosebită a acestei apropieri și, implicit, pe aceea de a-și transforma elevii în aliați în opera de formare a propriilor lor personalități. În multe privințe, hotărîtoare pentru eficiența actului educativ e tocmai atmosfera de sensibilitate și sinceritate reciprocă, de înțelegere, dar și de exigență, ce se creează în cadrul orelor de dirigenție.

Pentru diversitatea obiectivelor, diversitate de modalități

Specifică e de asemenea varietatea deosebită a orelor de dirigenție, marea diversitate a modalităților ei de desfășurare, reflectînd de fapt natura însăși a obiectivelor, sarcinilor, problemelor educative la a căror soluționare contribuie. O dată ora va semnăna cu o întîlnire de lucru, pentru organizarea clasei sau pentru pregătirea unei acțiuni. Altă dată ea va fi o dezbateri pe marginea cîtorva întrebări cunoscute de toți dinaintea, sau—la clasele mari pe marginea unui scurt

VIRGIL CARABA
cercetător principal la
Institutul de științe pedagogice

(Continuare în pag. a 2-a)

Ședința Colectivului central pentru problemele educației fizice și sportului

În ziua de 26 februarie a.c. a avut loc la Ministerul Învățămîntului o ședință de lucru a Colectivului central pentru problemele de educație fizică și sport din învățămîntul de toate gradele. Au participat prof. univ. Miron Constanținescu, adjunct al ministrului învățămîntului, președintele Colectivului central Emil Chibu, vicepreședinte al Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, Fluorea Ispas, secretar al C.C. al U.T.C., reprezentanții unor ministere și organizații centrale, cadre didactice, ziaristi.

În deschiderea lucrărilor ședinței, prof. univ. Miron Constanținescu a subliniat faptul că legile adoptate de Marea Adunare Națională în sesiunile din decembrie 1967 și februarie 1968 dau un nou cadru organizatoric educației fizice și sportului școlar, creînd largă posibilități de dezvoltare a acestora. În aceste condiții, ședința colectivului central este chemată să contribuie la găsirea celor mai bune căi pentru aplicarea în practică a sarcinilor trasate în documentele de partid și de stat cu privire la pregătirea fizică a tineretului.

Luînd cuvîntul în cadrul discuțiilor, participanții la ședință au făcut numeroase observații și propuneri privind activitatea școlilor sportive și a liceelor cu program de educație fizică, baza materială necesară educației fizice și sportului școlar și activitatea sportivă în învățămîntul superior. Astfel, conf. univ. Cornel Iovănescu (Timișoara), a arătat că noua organizare teritorială a țării impune ca în cadrul fiecărui județ să existe un liceu cu program de educație fizică sau o școală sportivă și a propus, de ase-

menea, înființarea în fiecare județ a unor școli generale cu program de educație fizică. Referindu-se la metodele pregătirii fizice a elevilor, vorbitorul a arătat că este necesară o foarte serioasă pregătire fizică generală, numai pe această bază putîndu-se trece la abordarea unei ramuri sportive și a tehnicii cerute de aceasta. Vorbind despre condițiile necesare pentru o mai eficientă stabilire a probelor și pentru o mai precisă evidență a rezultatelor obținute de elevi, prof. Francisc Lörinczy (Cluj) a subliniat că este necesară sporirea numărului categoriilor de vîrstă și a cerut ca profesorii de educație fizică și antrenorii să se ocupe mai mult de pregătirea psihologică a elevilor, pentru a le întări rezistența morală, atît de necesară în competiții. Prof. Stela Rusu (București), arătînd că activitatea școlară de educație fizică este frînată, într-o măsură, de faptul că unii părinți și chiar unii profesori de alte specialități nu-i înțeleg suficient însemnătatea, a fost de părere că este necesar să se facă mai mult pentru formarea unei opinii pozitive în această direcție, utilizîndu-se îndeosebi presa. Prof. Tiberiu Bazilidis (Gheorghieni), a arătat necesitatea unui regulament pentru finanțarea activității școlilor sportive. În continuare, referindu-se la baza materială a educației fizice și sportului școlar, a propus să se stabilească necesarul de materiale și echipament sportiv pe categorii de vîrstă și discipline și să se construiască unele săli de educație fizică din materiale prefabricate Pentru îmbunătățirea lecțiilor de educație fizică la clasele I—IV prof. Veronica Costin (Bra-

sov) a propus ca aceste lecții să fie conduse efectiv de profesorii de specialitate de la clasele V—VIII. De asemenea, a evidențiat necesitatea ca internatele și căminurile școlare să dispună de săli utilizate cu un inventar minim, în care să se desfășoare activitatea independentă a tinerilor dornici să-și dezvolte pregătirea fizică. Prof. Emil Jecu (București) a cerut să se îmbunătățească programa pentru clasele V—VIII, în special în ceea ce privește adaptarea normelor la cerințele actuale, și a propus să se găsească forme de evidențiere a directorilor de școli care acordă un sprijin deosebit activității sportive în rîndurile elevilor.

Prof. univ. dr. Florin Umeanu (București), ocupîndu-se de aspectul biologic al educației fizice școlare, a propus ca la nivelul Ministerului Învățămîntului să existe un organ care să îndrume munca medicilor școlari și a cerut Ministerului Sănătății să acorde un sprijin larg medicilor școlari. Prof. Luca Henegar (Cimpina), a fost de părere că școlile sportive și liceele cu program de educație fizică trebuie să ia ființă numai acolo unde se pot asigura baza materială și cadrele de specialitate necesare și a propus să se înființeze școli sportive și pe lângă unele școli profesionale.

Lector univ. Tiberiu Ardeleanu (București), s-a referit îndeosebi la activitatea sportivă din învățămîntul superior, subliniînd necesitatea perfecționării cadrelor care lucrează în acest învățămînt și cerînd să se rezolve problema doctoratului în educația fizică. Ocupînd-

(Continuare în pag. a 2-a)

Îndrumarea de specialitate în atenția inspectoratelor

Pe agenda inspectoratelor școlare județene se înscrie, în această etapă, activități multiple. Locul preponderant îl ocupă însă îndrumarea și controlul de specialitate. Despre aspectele principale ale acestei activități ne-au vorbit recent mai mulți inspectori șefi care coordonează, în cadrul inspectoratelor, sectorul de specialitate.

Prof. Ion Hindoreanu, inspector șef pentru sectorul de specialitate al inspectoratului școlar județean Brașov, ne-a relatat că în colectivul acestui sector se lucrează la definitivarea planului de îndrumare și control pe o perioadă mai lungă. Inspectorii de specialitate și-au propus ca în etapa care urmează pînă la sfîrșitul anului școlar, pe lângă inspecțiile de grad, ce se vor efectua cu prioritate, să controleze și să încurajeze activitatea cadrelor didactice care au fost lipsite timp îndelungat de îndrumarea și inspecția de specialitate. În acest scop se în-

toarcește, între altele, evidența personalului didactic, pe specialități, din școlile de pe tot cuprinsul județului. Paralel, sectorul inspecției de specialitate se va ocupa de controlul și îndrumarea întregului sistem de activități metodice, astfel încît să se înlăture unele manifestări de formalism, să crească eficiența acestor activități.

Sectorul de specialitate din cadrul inspectoratului școlar județean Olt, ne-a informat tovarășul inspector șef Laurențiu Anton, și-a propus imediat după constituire, să efectueze îndrumarea de specialitate la toate liceele din mediul rural. Din cele cinci licee existente în comunele județului au fost inspectate pînă acum cele din Văleni, Drăvănești și Osica urmînd ca pînă la încheierea trimestrului să se efectueze și controlul celorlalte două — din Potcoava și Piatra Olt. Totodată, sectorul de specialitate al inspectoratului școlar județean Olt își con-

centrează atenția spre îndrumarea muncii profesorilor de limba română, matematică și istorie care predau la clasele a VIII-a, în legătură cu pregătirea încheierii anului școlar și a concursului de admitere în liceu. Constatările făcute de inspectori vor fi sintetizate și prezentate în ședințele de cerc pedagogic care vor avea loc spre sfîrșitul lunii.

În atenția imediată a inspecției de specialitate din județul Olt mai intră și îndrumarea și controlul școlilor profesionale, precum și efectuarea a peste 200 de inspecții pentru cei înscriși la examenul de definitivare.

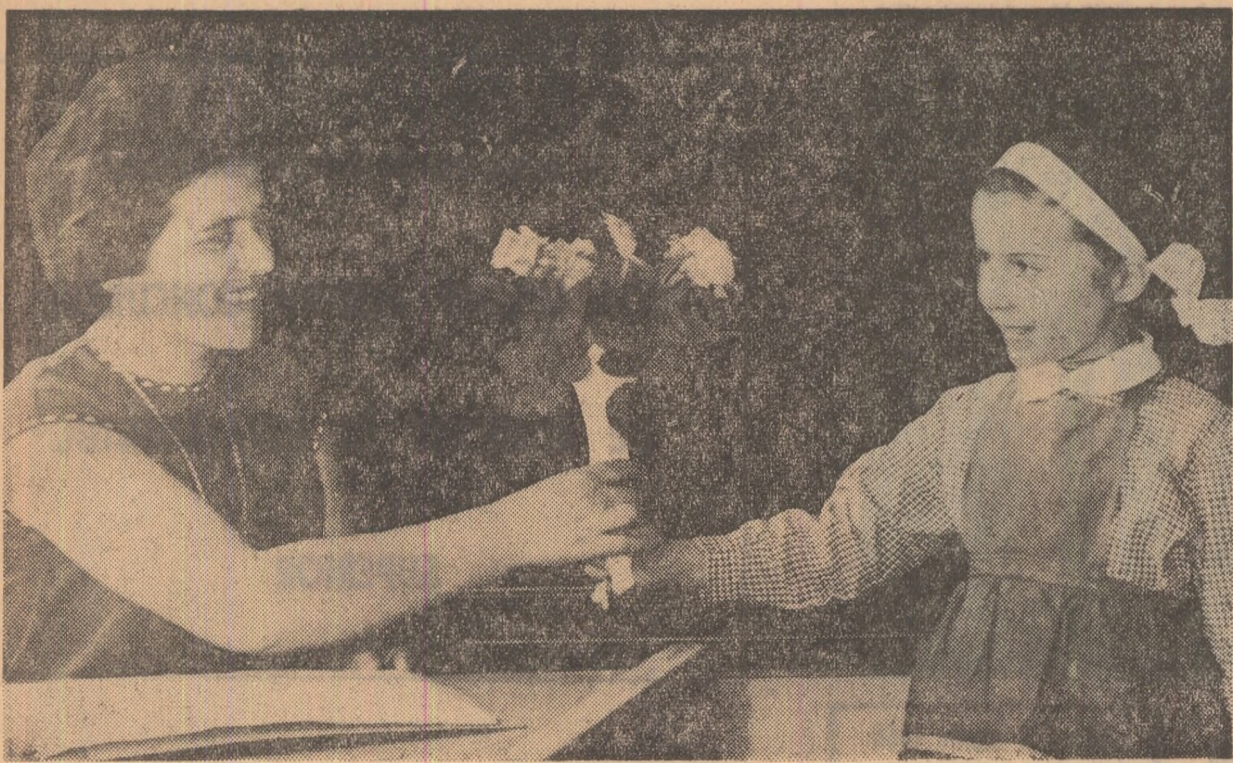
Vorbîndu-ne de preocupările profesorilor inspecției de specialitate de la Inspectoratul școlar al municipiului București, tov. inspector șef Sofia Pușcașu s-a referit la unele probleme ale ridicării eficienței inspecției. Aceasta va fi astfel organizată încît profesorii de toate specialitățile să do-

rească, să solicite chiar vizita inspectorului de specialitate. Este deci necesar să se asigure tuturor inspecțiilor un conținut bogat, de natură să contribuie efectiv și imediat la ridicarea nivelului predării. Sectorul își propune să acorde un ajutor larg și cadrelor didactice venite prin transfer sau nou numite, pe care inspecția de specialitate nu le-a vizitat pînă acum la ore.

Un domeniu important de preocupări imediate ale sectorului inspecției de specialitate din București se referă la îndrumarea activității educative din școli. Este vorba de examinarea potențelor educative ale lecțiilor, de valorificarea lor și, desigur, de munca dirigenților, a cercurilor de elevi etc.

Urmărîm, ne-a spus în încheiere tov. Sofia Pușcașu, să asigurăm inspecției de specialitate mai multă operativitate și totodată un nivel științific mai ridicat decît pînă acum

150 de ani de învățămînt românesc

OMAGIU

Ați observat? Copiii nu se joacă „de-a mărșăleurii”, fetițele mici nu-și împodobesc, de pildă, păpușile cu aceste unele decorații de simpatie. Jocul acesta — gingașă prerogativă de a distinge gingașia — își ajunge siesi, prin înnoiră sa în cărcătură emoțională, în același timp intimă și solemnă. Destinatarele sînt de mult cunoscute: mama, sora, soția, logodnica, prietena. Copiii însă își înfrumusețează cu ele, cu o nestăvilită înfocare, învățătoarele, profesorele. Cele mai vesele plantații de mărșăleur redesc în aceste zile de primăvară pe pieptul lor. Le putem recunoaște cu ușurință, prelungind, sub soarele lui marie, legitimitate de crîng șnururilor alb-roșii. Copiii se bucură cînd le văd purtînd la vedere candida lor „declarație de dragoste”. Este o revanșă instinctiv înțeleasă: de fapt, aceste ființe îi poartă ele, ani și ani, la piept cu o abia subliniată trudă maternă.

Instinctul copiilor nu dă greș. Ei simt că femeia de la catedră i-a adaptat și, într-adevăr, tocmai slăbiciunea copiilor îi dă învățătoarelor tăria temerării gesturilor la care s-a angajat: de a le fărîși spiritul. Și ei o răsplătesc, simplu, prin mărșăleure care nu-și vestește niciodată semnificația. Și nici nu s-ar putea altfel, căci lingă ele veghează eternă imprimăvărare a meritului.

Îngăduiți, copii, subscriitorului acestor rînduri să încerce o modestă deschidere a slovelor pe care voi le scrieți cu creta bicoloră a mărșăleurelor direct pe înima învățătoarelor voastre. Și să adauge, la omagiu adus de voi, omagiuul nostru al tuturor.

Văd mărșăleurele învățătoarei Elena Ionescu din Coșoveni-Dolj și delicatul lor ghem nu îmi poate ascunde vreo laidă. Înima ei compune acum, tulburată, o nouă melodie. Fără vreo știință componistică, și fără alt stimul decît dorința de a-și

auzi ritmul propriei inimi în vocile copiilor ei. Fir roșu al amintirilor altor școlari, fir alb al așteptărilor altor alții, primiți mărșăleurii aceste fraze în care nu vrea să răsună decît arpeggiul unei colegiale felicitări.

Cîte mărșăleure purtați, tovarășă Aurelia Tatu din Mediaș? Știu, nu le-ați numărat și nu v-ați lipsi măcar de unul singur, pentru nimic în lume. Pentru nimic decît, sint convins, pentru încă un strop de bucurie hărăzit pionierilor ce vin spre dumneavoastră zi de zi, în cele o mie și una de nopți ale fiecărei zile de muncă.

Nu e greu de ghicit nici ceea ce destinăuie gingașă explozie de culoare a mărșăleurelor profesoarei Elena Raicea de la Școala generală nr. 75 din București, această tină entuziasă care și-a prefăcut energia în paginile unuia din cele mai uimitoare reviste școlare de țară, „Șoimii” săi cu dovedit cutezanță și precizie de la primul zbor.

Dar pentru a cita oară primește profesora Elisabeta Tirban din Școlonia omagiuul mărșăleurii din mîinile acelor copii ale căror degete, conduse de ea pe o vrăjită claviatură de culori, înflorește covoare ca niște teze uluitoare de răbdare, îndeminare și trumusețe lingă timpla sa căruntă?

Poate poștasul nici nu se mai miră de volumul corespondenței primite în aceste zile de martie de către învățătoarea pensionară Minea Maria, prezentă încă la Casa de copii nr. 6 din București. Omul s-a obișnuit de alții ani, desigur. La celălalt capăt al fiecărui firuș alb-roșu se află un destin perfect și limpede desfășurat prin grija acestei sentințele a urșii, devotată tuturor copiilor care vin aici și nu mai puțin celor care pleacă. Și care, de fapt, nu pleacă niciodată din inima ei, acum obosită poate, dar ale cărei bății măsoară, ca un metronom

civic, pașii tuturor celor care i-au cunoscut-o în dificilul împas al copilăriei lor abandonate.

Mă întreb ce flori suave ale recunoștinței a primit acum tovarășă profesora Aurelia Georgescu de la Școala generală nr. 3 din Cluj, purtate de valul alt de cald și familiar în care se preface în preajma ei, ca prin minune, oceanul îndeobște destul de înghețat al cititorilor? Prețuiți pe orice dascăl talentat. Dar cînd acesta este profesor de matematică și cînd cea mai dificilă escaladă a colerelor acestuia se preface într-o recreație a spiritului, îl admirăm fără rezerve. Așa ca pe dumneavoastră, tovarășă Georgescu.

Și ca pe tovarășă Aurelia Doagă, învățătoare la Școala generală nr. 193 din București, neobosită albină a gherghelului, lupînd neobosit pentru salvarea unor frumuseți ce nu trebuie să stea ascunse nici măcar în „rezervații” muzeale și care aduce în ședințele sale de cerc vîră creației și sufletul șezătorilor strămoșești.

Descifrarea acestor omagii de martie este necesară, obligatorie. Ochiul și inima noastră o face fără greutate. Toate spun, în esență, un singur lucru — pentru toate cele pe care le-am amintit aici și pentru altele altele. Și pentru Ana Fericean din Gura-Barza, învățătoare ca o sete nepotolită de a învăța ea însăși, și pentru Mioara Ștancu din Brașov, una din cele mai dinamice activiste ale organizației pionierilor, și pentru Maria Hadnagy din Harghița sau Maria Bot din comuna Leș-Bihor, cu marea lor cultură, pasiune, dăruire.

Tuturor, de Ziua femeii, același de mii și mii de ori repetat, cu fiecare mărșăleur — Vă mulțumim, învățătoarele noastre!

MIRCEA SINTIMBREANU

Expoziția profesorelor din cenaclul „Ion Andreescu”

La Clubul Uniunii Sindicatelor din învățămînt și Cultură s-a deschis, în cinstea zilei de 8 Martie, expoziția profesorelor membre ale cenaclului „Ion Andreescu”. Sînt înmănușiate aici pietriș în ulei, acuarele, lucrări de grafică, compoziții decorative și lucrări de ceramică realizate de profesorele Eugenia Brates, Larisa Ceachir, Aurelia Cononov, Manani Comănescu-Iancu, Elena Filipescu, Ana Filipulescu, Maria Frinculescu, Ema Gherghel, Jenita Ghiga, Consuela Ilina, E. Iordanovici, Elena Ilescu-Belariu, Elena Istrate, Constanța Manolescu, Octavia Milculescu, Sanda Moga, Vera Nitescu, Maria

Palade, Maria Pirvulescu, Poenaru - Dusan, Hrușca Popescu, Maria Steurer Motatu, Sevastita Stan, Florica Steriade, N. Stan Stuparu, Ligia Ștănescu, Florica Tăulescu și Alexandrina Zberca.

Expoziția este interesantă și prin modalitățile de exprimare, legate de tehnica și de stilul personal al autoarelor, cit și prin varietatea tematică: imagini citadine, pietre și țiguri pitorești, peisaje industriale, variante aspecte geografice și etnografice, compoziții, portrete, flori și natuiri statice.

Conf. univ. dr. ALEXANDRU TOHĂNEANU

(Urmare din pag. 1)

material „exploziv” alcătuit de unul sau cîțiva elevi. Ora poate fi un schimb de experiență între elevi. Ea poate implica și unele sarcini de cercetare: studierea, de exemplu, a tradițiilor școlii, a vieții din cartier sau din sat etc. Uneori dirigintele se poate sprijini în desfășurarea orei pe datele pe care i le furnizează o mic sondaj de opinie, un „inventar de interese”, analiza bugetului de timp al elevilor ș.a.m.d. În această lîună devine parca mai limpede de ce sînt ineficiente și artificiale metodele încercări de a căuta „tipuri” de ore, prin analogie cu tipurile de lecție, cu tot felul de „verigi” și scheme rigide, incomode. Nu-i mai bine și mai reconfortant pentru profesori să folosească posibilitățile particulare ale orei de dirigenție tocmai pentru a se elibera de acele artificiosități chingii didactice care nu sînt de natură să favorizeze interrelații fi-rești, apropiate, profitabile din punct de vedere educativ?

Insulă izolată — sau echilibru într-un context de forme educaționale?

Pînă aici am privit ora de dirigenție în sine. Se cuvine să facem însă și pasul următor, pentru a sublinia că ea este departe de a constitui o „insulă izolată” în activitatea profesorului dirigenție. De altfel, se conturează azi, în cercurile cele mai largi ale profesorilor dirigenție, concepția — verificată de practica lor — valabilitatea orei de dirigenție, valoarea și eficacitatea ei educativă pot fi apreciate numai cînd ora este interată unui sistem de activitate, numai privindu-o într-un context de mijloace și forme diferite de muncă, numai ra-

portînd-o la ansamblul activității pe care o desfășoară dirigențele. Rolul de coordonator al acestuia trebuie să se manifeste, deci, și în asigurarea unui echilibru judicios între forme variate de influențare, asociind după nevoi și interconectînd orele de dirigenție cu acțiunile pionieriste sau uiceste din timpul liber, cu vizite și serbări, cu intervențiile în îndrumarea educației în familie etc. Ora de dirigenție, așadar, nu are o valoare de sine stătătoare; ea e doar o verigă a unui proces educațional continuu, o roțiță a unui angrenaj complicat a cărui valoare e dată de funcționarea lui integrală. Atunci, în mod firesc, fiecare oră de dirigenție se va potrivi, ca o mînușă, numai unei anumite clase, într-un anumit context de împrejurări și trebuie, într-o anumită etapă. Poate de aceea nu ieș bine acele „ore” pe care le împrumutăm de la colegi, dirigenții ai altor clase, numai pentru că ne-a plăcut rezonanța temelor alee...

Știm cu toții că se manifestă unele tendințe de a rupe orele de dirigenție de ansamblul muncii educative. Un exemplu: alcătuirea separată a unui plan tematic al orelor de dirigenție. Nu-i mai firesc ca acesta să facă corp comun cu planul trimestrial al muncii educative, să decurgă nemijlocit din obiectivele lui? Alt exemplu: așa numitele „ore deschise”. De fapt, multe dintre ele sînt ore sacrificiale, „regizate” fiind pînă într-ărit încît nu se mai adresează de fapt elevilor, ies din contextul acțiunilor educative normale și, în ultimă instanță, nu mai sînt convințatoarele nici sub raportul schimbului de experiență preconizat. Pe ce bază ar urma să fie apreciată o asemenea „oră-închisă”? E ca și cînd ai încerca să apreciezi o construcție după cîteva detalii sumare, fără legătură cu întregul, ignorînd ansamblul ei arhitectonic și valoarea ei funcțională.

Posibilitățile orei de dirigenție sub raport educațional sînt consi-

derabile. În general, nu există problema vizind formarea multilaterale a personalității elevilor la a cărui soluționare ora de dirigenție să nu-și poată aduce contribuția. Ea educă prin registrul larg de valori civice, etice, estetice etc. pe care le vehiculează, prin criteriile de apreciere și judecățile de valoare pe care le pune la îndemina elevilor. Ea educă prin sugestivitatea exemplelor de viață pe care se sprijină prin apelul la experiența proprie a elevilor, prin comparații, prin confruntarea punctelor de vedere. Ea educă prin punerea în valoare a opiniei publice, prin posibilitatea pe care o creează de a se spune deschis lucrurile, de a aproba și dezaproba, prin stimularea preocupării elevilor pentru autocunoaștere și autoeducație. Ora de dirigenție, așadar, furnizează un neîntrecut material de construcție pentru modelarea superioară a sentimentelor, a atitudinilor, la constituirea de convingeri trainice.

De la verb la acțiune

Cum se vede putem realiza prin mijlocul orei de dirigenție foarte mult. Nu însă totul. Există niște limite de rezistență ale acestuia. Profesorul mijlocește în cadrul ei o anumite experiență umană; elevul mai trebuie să dobîndească și o experiență proprie, nemijlocită, exercindu-se în fapte și acțiuni, încercîndu-și puterile, spunînd în viață ideile generoase la care a aderat. Despre atitudinea înaintată față de muncă sau despre responsabilitate se poate vorbi nespun de frumos în orele de dirigenție. Numai în virtutea vorbelor mestesuguri și a îndemnamurilor, însă, aceste însușiri luminoase nu pot deveni bunuri reale ale fiecăruia, trăsături stabile, ghid în acțiune. Mai e nevoie de exercițiu, de o organizare concretă a experienței de muncă și răspundere a elevilor, prin an-

trenarea lor în organizarea muncii de învățură, prin angajarea în acțiuni de folos obștesc și încredințarea de sarcini de îndeplinire să răspundă etc.

Pe scurt, ora de dirigenție nu e totuși, prin excelență, o formă de influențare prin verb, prin îndemn și exemplu. De aici și limitele ei; de aici necesitatea de a o întregi cu forme variate de influențare prin acțiune. Altfel, există riscul de a fixa în conștiința elevilor ideea nefastă că vorbele sînt totul, ei putînd ajunge mari meșteri în a le mînuși, dar vălăguți de puterea de a dice vorba pînă la înlîmtea faptelor.

Concluzia este de a da orei de dirigenție doar atît cît este al ei. Numai că stăruie încă o anumite tendință de a întrebunța ca pe-un fel de „față la toate”. Avem prilejul, acum cînd se desfășoară discuția pe marginea Studiului privind dezvoltarea învățămîntului și culturii generale, pentru a pu... și problema conștientizării mai precise a profilului orei de dirigenție. Printre altele, am propune să se elimine din cadrul ei lecțiile de igienă — care i-au fost „lipite” cu totul artificial — de asemenea lecțiile de circulație — care e mai firesc să se desfășoare în stradă, pe viu, sub îndrumarea lucrătorilor de la circulație ș.a.m.d. Toate la locul lor!

Se cunosc încă și alte deformări ale orei de dirigenție, ale funcțiilor sale, fie din tendința unor profesori dirigenție de a da orelor „coloritul” propriilor specialități, fie din aceea de a căuta căi laterale pentru a le „înviava”.

Se pierde din vedere un lucru elementar: dacă ora de dirigenție în sine nu este interesantă, nu captivează, nici o speranță: nici un fel de poezioare sau cîntece nu o mai pot salva!...

Nu ne-am propus însă să epuizăm aici problemele atît de complexe ale orei de dirigenție...

Prof. NICOLAE CEACHIR
doctor în științe istorice

Ora de dirigenție

Ședința Colectivului central pentru problemele educației fizice și sportului

(Urmare din pag. 1)

du-se de aceeași problemă, dr. Sergiu Ștefănescu (București), a vorbit despre necesitatea de a se întări cercetarea științifică în domeniul educației fizice și a subliniat că valorificarea acesteia va contribui la crearea unei opinii pozitive pentru practicarea educației fizice.

O serie de vorbitori s-au oprit la problemele activității sportive de masă în liceu. Astfel Ion Firică (București), a subliniat că este necesar să se îmbunătățească sistemul competițional al campionatelor școlare și a propus să se inițieze studiul problemelor pe care le ridică sportul de masă. Vorbind, în aceeași ordine de idei, despre programa de educație fizică, prof. Victor Tibacu (București), a subliniat că aceasta este primă încărcătură, noțiunile tehnice predate în raport cu problemele motricității generale. Se simte totodată — a spus prof. Tibacu — necesitatea unei metodei pentru educația fizică și a unor materiale didactice adecvate.

Au suscitât interes și problemele selecției elevilor din școlile sportive. Prof. Adrian Ionescu (București), a opinat că această selecție trebuie să urmărească nu performanțele obținute la o vîrstă timpurie, care pot fi înșelătoare, ci în primul rînd aptitudinile, înfrumusețîndu-se pe cunoașterea particularităților morfo-funcționale și psihice ale fiecărui candidat. Subliniind de asemenea necesitatea îmbunătățirii formelor de selecție a elevilor în liceele cu program de educație fizică, prof. Constantin Lache (Timișoara), a evidențiat totodată faptul că se impune mai mult grijă pentru încadrarea a cîtorva licee cu cadre de specialitate.

Vorbînd despre activitatea comisiilor sportive din școli, prof. Alexandru Muresanu (București), a fost de părere că profesorii de educație fizică trebuie să se ocupe mai sîmțitor de instruirea acestor comisii. În continuare, referindu-se la activitatea sportivă din învățămîntul superior, a criticat unele aspecte de formalism în ceea ce privește normarea muncii cadrelor didactice de specialitate. Prof. Titus Deac (București), s-a referit de asemenea la problemele activității sportive în învățămîntul superior, propunînd, între altele, să se asig-

ură studenților, în fiecare săptămîna, cite o jumătate de zi liberă în care să se poată desfășura activitatea sportivă. În felul acesta s-ar putea planifica mai bine și folosirea bazelor sportive. La rîndul său, conf. univ. Mihai Ionescu (București), a subliniat că pregătirea fizică cu care vin tinerii în învățămîntul superior demostrează că în liceu unii profesori de educație fizică nu se ocupă în mod egal de toți elevii, ci lucrează cu echipe care cuprind un număr limitat de tineri. Pentru îmbunătățirea activității de cultură fizică în clasele I—IV el a propus să se reia organizarea cursurilor pentru învățători, urmînd ca 2—3 facultăți de specialitate să fie profilate în acest scop. Referindu-se la aceeași problemă, prof. Elena Casavay (București), a opinat că liceele cu program de educație fizică trebuie să asigure elevilor și o pregătire metodică, care să le permită să predea educația fizică la clasele I—IV.

Mai mulți vorbitori s-au oprit asupra problemelor legate de lecția de educație fizică. Criticînd conținutul unora din aceste lecții, prof. Mihai Timovăanu (București), a arătat că o serie de profesori de specialitate neglijează aspectul pregătirii fizice generale și pun un accent prea mare pe tehnicitate. De asemenea, el a subliniat că unele lipsuri ale educației fizice și sportului școlar se datoresc și nivelului slab de pregătire al absolvenților I.C.F., lipsii lor de autoritate în colectivul de cadre didactice. La rîndul său, prof. Victoria Albon (București), a criticat tendința unor profesori de a da orelor de educație fizică caracterul unor activități sportive, arînd că marea școlii este de a asigura elevilor o pregătire fizică multilaterală.

Luînd cuvîntul în încheierea discuțiilor, dr. Emil Ghibu, vicepreședinte al C.N.E.F.S., a subliniat importanța realizării obiectivelor fundamentale ale activității de educație fizică și sport școlar: contribuția la dezvoltarea fizică armonioasă, întărirea sănătății, formarea personalității, organizarea utilă a timpului liber, cultivarea talentelor sportive. În această direcție este necesar să se acorde o atenție deosebită eficienței lecțiilor de educație fizică și activităților sportive, urmării evoluției probelor de

control fizico-sportive și dezvoltării calităților morale. Vorbitorul a apreciat pozitiv munca școlilor sportive, a liceelor cu program de educație fizică și cluburilor universitare, forme indicate de dezvoltare a activității sportive în rîndurile elevilor și studenților și a propus consolidarea acestor unități. Tov. Emil Ghibu a subliniat de asemenea importanța competițiilor locale adresate maselor de elevi, corelării planurilor de dezvoltare ale consiliilor județene pentru educație fizică și sport cu practicarea nămurilor sportive în școlile colaborării medicilor cu profesorii de educație fizică. De asemenea vorbitorul a arătat importanța deosebită pe care o acordă Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport activității sportive de masă și de performanță în rîndurile elevilor și studenților, sprijinul concret dat și colaborarea tot mai fructuoasă între factorii care au sarcini în acest domeniu. În continuare, referindu-se la sarcinile profesorilor de educație fizică, vorbitorul a propus ca inspectoratele județene să organizeze consfătuiri și instrucțiuni cu aceștia.

Concluziile ședinței au fost trase

de prof. univ. Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învățămîntului și președinte al Colectivului central pentru problemele de educație fizică și sport din învățămîntul de toate gradele. Subliniind că în condițiile noi organizării administrative a țării crește rolul Colectivului central în îndrumarea activității școlare de educație fizică și sport, vorbitorul a arătat sarcinile acestuia în îndrumarea inspectoratelor de specialitate de la inspectoratele județene și a menționat că se va organiza o acțiune de perfecționare a acestora. A arătat, totodată, că se impune să se studieze rețeaua unităților de profil, care trebuie reconsiderată în raport cu noua organizare administrativ-teritorială a țării.

Referindu-se la problemele dezvoltării bazei materiale a educației fizice și sportului școlar, vorbitorul a făcut cunoscut participarea la ședință faptul că în cursul acestui an va începe construirea săliilor sportive școlare prevăzute în planul de investiții. De asemenea, Ministerul Învățămîntului și C.C. al U.T.C. vor lua măsuri pentru amenajarea urgentă a unor baze sportive simple prin forțele proprii ale școlilor, prin an-

gajarea elevilor, al părinților și al organelor locale.

În legătură cu pregătirea viitorilor profesori de educație fizică vorbitorul a subliniat rezultatele bune pe care le obțin în acest domeniu institutele pedagogice și a propus să se creeze noi facultăți de educație fizică la aceste institute.

În continuare, recomandînd să se unifice sistemul competițional al elevilor, a subliniat necesitatea de a se relua unele tradiții valoroase, ca cele ale „Cupei unității tineretului” și „Cupei tineretului tineretului” și să se organizeze o întreagă mișcare pentru popularizarea cercurilor olimpice și a competițiilor de masă.

Propunerile făcute de cei care au luat cuvîntul în ședință — a spus în încheiere vorbitorul — vor fi luate în considerare de către conducerea Ministerului Învățămîntului și Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport în elaborarea măsurilor pentru aplicarea prevederilor Legii cu privire la dezvoltarea activității de educație fizică și sport adoptată de Sesiunea Marii Adunări Naționale din decembrie 1967.

Perfecționarea procesului de învățămînt

Dezvoltarea învățămîntului de cultură generală din țara noastră are o amploare deosebită, dimensiuni fără precedent, un dinamism continuu. Soluțiile ce se vor adopta pentru rezolvarea problemelor puse în Studiul privind dezvoltarea învățămîntului de cultură generală sînt menite să asigure în continuare ridicarea nivelului bazei culturale a poporului nostru și să dea totodată formelor pregătirii de specialitate — școlilor profesionale și tehnice, liceelor de specialitate, facultăților — efective de elevi și studenți capabili să-și însușească această pregătire în condiții mereu mai bune.

Unul din factorii hotărîtori în obținerea sporirii eficienței calitative a învățămîntului îl constituie ansamblul metodelor aplicate în procesul instructiv-educativ. Optimizarea acestor metode reprezintă deci una dintre preocupările principale care trebuie să se afle în atenția cadrelor didactice, cu deosebire în școala generală și în licee, adică în perioada de bază a formării tineretului. Afirmăm aceasta întrucît o serie dintre lipsurile pe care le observăm la unii studenți din anul I își au sursa în carențele de metode din școlile de cultură generală.

Lipsuri în ansamblul cunoștințelor. Programele de matematică ale școlii generale și liceului sînt bogate și cu tendințe de modernizare. Cum este și firesc, nu toate cunoștințele pe care ele le conțin au același grad de importanță: unele sînt esențiale, altele secundare. Or, atunci cînd este necesar, în facultate, să ne sprijinim pe cunoștințele esențiale, constatăm, că acestea nu au consistență — mintea multor absolvenți de liceu, sînt vagi, deformate sau lipsesc complet. Aceasta ne duce la concluzia că în școală nu se insistă în mod deosebit asupra esențialului, că se împărtășe în mod egal atenția elevilor asupra întregului conținut al manualelor. Insistențele unora dintre colegii noștri din liceu nu se îndreaptă spre înțelegerea deplină a noțiunilor, spre definirea lor corectă spre înțelegerea conținutului propriu-zis al acestor noțiuni. De aceea unii absolvenți ajung să vorbească și să scrie în situația de a gândi asupra unor elemente matematice despre care nu știu să spună ce sînt. Avem impresia că în unele clase atenția elevilor este îndreptată către însușirea mecanică a calculului, însușire care, lipsită de suportul asimilării noțiunilor și proprietăților acestora, este ea însăși discutabilă. Din constatările noastre, cele mai grave carențe privesc însușirea geometriei și cu deosebire a geometriei în spațiu, apoi a analizei matematice.

Despre formarea gândirii elevilor. Cu preluarea concursului de admitere în facultate observăm, în numeroase cazuri, deprinderea absolvenților de a memora matematica — teorie, metode, probleme — și în slabă măsură capacitatea de a gândi asupra acestora, de a justifica răspunsurile date. Întrebarea „de ce?” stînjește-

te, incurcă și trebuie o ghidare foarte strînsă din partea examinatorului pentru a face să meargă menționarea mai sus arată că unii colegi din școala generală și din liceu nu acordă metodelor de organizare logică a gândirii elevilor atenția necesară, că metodele folosite vizează cu precădere memorarea noțiunilor, a fenomenelor, a faptelor și numai în slabă măsură înțelegerea lor, formarea impecabilă a raționamentului.

Despre exigență. Catedra noastră a făcut un studiu asupra evoluției calificativelor obținute de studenții slabi la matematică. Este vorba de o experiență amplă, pentru că se referă la aproape 1000 de tineri. La unii dintre studenții slabi se observă o concordanță de apreciere a cunoștințelor la matematică în clasele liceului și la bacalaureat. Sînt însă și numeroase cazuri în care această concordanță nu există. Studenții care în liceu au obținut la matematică note mari, între 7 și 9, dau dovadă acum de lipsuri supărătoare în cunoștințele din liceu, de o slabă capacitate de a gândi. Golurile acumulate în trecut au frînat intențiile de a învăța materia anului I și și-au spus cuvîntul în promovarea examenelor de matematică. Ce ne spune această situație? Faptul că în unele clase exigența nu funcționează la nivelul ei normal. Această situație generează scrieri de absolvenți fără perspective de a face față cerințelor învățămîntului superior.

Despre formarea simțului de răspundere a elevului față de muncă. Unul dintre obiectivele principale ale procesului de formare a tinerilor în școală este desigur educarea în direcția prețuirii muncii și a formării simțului de răspundere față de munca personală. Efectuarea studiului individual în ritm susținut și cu întreaga conștiințozitate trebuie să fie o deprindere a elevului. Constatările pe care le facem asupra studenților în primul an de facultate ne arată însă că acest obiectiv nu este atins integral în liceu.

Educația în direcția muncii continue și intens este un proces de durată, care solicită multă atenție din partea școlii. Ea este eficientă dacă începe de timpuriu, dacă se efectuează cu un ansamblu de metode și în mod diferențiat de la elev la altul, dacă implică participarea activă a întregului colectiv didactic al clasei.

Am atins aceste cîteva aspecte privitoare la îmbunătățirea muncii instructiv-educative din școala generală și din licee considerînd că ele au un rol important în ansamblul de măsuri ce va fi luat de Ministerul Învățămîntului pentru perfecționarea activității din școli. Credem că organizarea unui schimb de vederi pe aceste teme, între cadrele didactice din școli și cele din facultăți ar folosi învățămîntului.

Prof. CONSTANTIN IONESCU-BUJOR
Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej”

Pregătirea învățătorilor

Liceelor pedagogice și institutele pedagogice de învățători cu durata de doi ani li se cere în prezent, cînd se pune sarcina modernizării pregătirii în cadrul primele clase ale învățămîntului general, o sporire simțitoare a exigenței.

În ultimii ani s-au luat unele măsuri în această privință: introducerea studiului psihologiei copilului, editarea unor metodici de calitate mai bună, crearea unor forme noi de practică. Se simte însă, după părerea noastră, necesitatea de a se lua și alte măsuri menite să ridice nivelul pregătirii de specialitate al viitorilor învățători.

Astfel, considerăm necesară o restructurare a planului de învățămînt, avîndu-se în vedere asigurarea unei îmbinări mai judicioase a pregătirii teoretice de cultură generală cu disciplinele de specialitate (psihologia generală, pedagogia generală, psihologia copilului, psihologia pedagogică, istoria pedagogiei, logica și activitatea educativă cu pionierii). De asemenea, credem că se impune stabilirea unui echilibru între pregătirea metodică și practica pedagogică, precum și înlăturarea paralelismului, a repetărilor inutile. În prezent, existența unui mare număr de ore afectate studiului metodicilor alături de studiul didactic, al psihologiei pedagogice și psihologiei copilului duce, în mod inevitabil, la repetarea multor probleme. La rîndul său, situația în timp a studiului diferitelor metodici față de studiul didactic și față de practica pedagogică nu este de natură să satisfacă organizarea sistematică a pregătirii de specialitate. Practica școlară arată că studiul metodicilor ar trebui să fie realizat în momentul în care elevii încep activitatea practică, sau să se realizeze concomitent cu aceasta. S-ar putea experimenta și posibilitatea încheierii tuturor metodicilor într-un curs unic, bine sistematizat, axat pe problemele de didactică generală, corelate cu psihologia pedagogică și cu practica pedagogică, ceea ce ar spori eficiența pregătirii metodică a elevilor.

Un element deosebit de important, am putea spune hotărîtor, în pregătirea de specialitate a viitorilor învățători îl constituie școala de aplicație, laboratorul specific al instituțiilor care pregătesc cadre didactice. Din acest punct de vedere, învățămîntul pedagogic românesc a avut în trecut o experiență pozitivă. În ultimii ani, practica pedagogică a fost mult îmbunătățită atît în conținut, cît și ca formă de desfășurare. Faptul însă că a fost lipsită de un cadru organizat de desfășurare, de genul școlii de aplicație, a creat multe greutăți și a făcut ca rezultatele să nu fie întotdeauna cele scontate. Renunțarea la școlile de aplicație ca unități distincte în ansamblul celorlalte școli generale, cu organizarea adecvată a scopurilor urmărite în pregătirea învățătorilor, a generat și generează încă multe neajunsuri în desfășurarea procesului de învățămînt în liceele pedagogice. Socotim de aceea că reînființarea școlilor de aplicație reprezintă o condiție foarte importantă a îmbunătățirii întregului sistem de pregătire pedagogică a viitorilor învățători.

Astfel de școli ar trebui organizate pe lângă toate liceele și institutele pedagogice de învățători, conducerea lor revenind chiar conducerii liceului sau institutului pedagogic respectiv. În vederea asigurării școlilor de aplicație cu cadre cît mai bune, ocuparea posturilor ar trebui să se facă pe bază de concurs, din rîndul învățătorilor care au obținut la examenul de definitivat cel puțin media 8.50. Întrucît activitatea învățătorilor din școala de aplicație este o activitate mai complexă decît cea din școlile obișnuite, am propune să se studieze posibilitatea de a li se crea acestor învățători condiții stimulante în privința acordării gradelor didactice. Poate că ar fi de asemenea cazul să li se acorde și lor titlul de institutori.

ELVIRA CRETU
directoarea Liceului pedagogic din București

E timpul?

Cercetarea prevederilor cuprinse în Studiul privind dezvoltarea învățămîntului de cultură generală ne-a făcut să ne punem, printre altele, întrebarea: este potrivită vîrsta de 6 ani pentru începutul școlarizării copiilor?

Cîteva sondaje pe care le-am întreprins în ultima vreme în rîndul copiilor cuprinși în „grupa mare” a unor grădinițe din județul Vilcea ne-a arătat că, în multe cazuri, talia și greutatea acestora sînt necorespunzătoare pentru un școlar începător; aparatul locomotor este încă insuficient dezvoltat; capacitatea respiratorie redusă; atenția prea puțin stabilă etc. Toate aceste constatări ne determină să considerăm că

vîrsta de 6 ani nu este cea mai potrivită pentru începerea școlii.

Credem că ar fi indicat ca la toate grădinițele de copii să la filiați „grupa mare” cu copii între 6 și 7 ani, a căror activitate să se desfășoare după un program apropiat de cel al clasei I. Trebindu-ne de la simpla descriere a unui tablou, de la simpla numărare a cîtorva cuburi, de la jocul cu păpușile sau de la combinațiile de culori simple la sistematizarea cunoștințelor acumulate de copii, aceștia vor fi capabili ca la 7 ani, cînd vor ajunge în școală, să suporte un ritm mai intens de însușire a noțiunilor.

Prof. G. NICOLAESCU
Drăgășani

Condiții ale optimizării programelor și manualelor

În perfecționarea conținutului învățămîntului, programele și manualele reprezintă o adevărată cheie de boltă. Cu atît mai mult crește însemnătatea programelor și manualelor în zilele noastre, cînd didactica este chemată să orienteze activitatea independentă a elevilor în condițiile noianului de informații generate de progresele științei, tehnicii și culturii contemporane, să-i înarmeze cu instrumente de muncă intelectuală.

Acest deziderat al învățămîntului modern presupune elaborarea programelor în strînsă colaborare cu cercetarea psihopedagogică aplicativă. De aceea, prevederea cuprinsă în Studiul privind dezvoltarea învățămîntului de cultură generală, de a se încadra în elaborarea planurilor și programelor de învățămînt specialștilor Institutului de Științe pedagogice, își are o rațiune bine întemeiată. La alcătuirea programelor trebuie să contribuie factorii cei mai competenți, atît din rîndul oamenilor de știință cît și din cel al practicienilor învățămîntului, depozitari ai unei experiențe îndelungate și valoroase.

Întrucît nu putem introduce în învățămîntul întregul volum de cunoștințe ce se acumulează vertiginos, soluția care se impune este aceea a unei selecții raționale și sistematice a cunoștințelor ce trebuie să-și găsească loc în programe, selecție urmată de o lărgărire a lor pe baza unor temeinice analize. Este, aceasta, o acțiune care cere deosebită competență. Tatonările și măsurile insuficient chibzuite, care dau loc la experiențe regretabile pe seama pregătirii elevilor, vor trebui cu totul eliminate. Iată de ce sîntem de părere că înființarea unei comisii permanente a programelor, care, așocind riguroasă științifică cu suplețea metodică, să revizuiască la anumite intervale conținutul lor, înlăturînd cunoștințele depășite, introducînd altele noi și corelîndu-le cît mai rațional, ar rezolva multe din neajunsurile și impuritățile de pînă acum. Dezgajarea programelor de amănunte nesemnificative, de repetări inutile, luminarea și aducerea în prim plan a cunoștințelor esențiale, decantarea capitolelor și temelor de bază prin raportarea lor la utilitatea practică și ca suport necesar altor cunoștințe — iată un ghidul din care credem că se cer drămuite toate elementele unei programe și sudate încheieturile ei.

Cu niște programe stufoase și aglomerate, așa cum le avem azi la principalele discipline, nu rămîne loc pentru preocupări în direcția dezvoltării înclinațiilor personale ale elevului. Acesta e pus în situația de a acumula mereu, fără a putea poposi asupra domeniului care îl atrage. Dacă totuși o face, neglijează pregătirea la alte obiecte, iar școala este pusă în situația de a lupta împotriva unor asemenea atitudini preferențiale. Iată un paradox! Pentru înlăturarea lui ne trebuie programe care să aibă elasticitatea necesară. O asemenea concepere a programelor va da elevului posibilitatea asimilării sistematice a cunoștințelor obligatorii precum și de a se mișca independent, de a acumula o experiență personală prin investigații și căutări proprii, de a-și pune în valoare resursele intelectuale și aptitudinile creatoare. Elasticitatea la care ne referim o vedem concretizată într-un număr mai mare de ore rezervate profesorului. În aceste ore elevii ar putea fi inițiali în tehnica muncii intelectuale (pomină de la luarea notițelor și pînă la alcătuirea schemelor, fișelor, bibliografiilor etc.), s-ar putea analiza și dezbate probleme create de elevi sau compuneri lucrate de ei, s-ar putea desfășura, în fine, o muncă diferențiată atît cu virtuții, cît și cu cei mai puțin dotați.

Elevii noștri sînt nevoia — pe care o exprimă frecvent — de a se iniția în istoria științelor și culturii. Credem că introducerea în liceu a unui curs de istorie a științei și culturii universale, sau cel puțin a științei și culturii românești ar răspunde pe deplin cerințelor modernizării, întrucît înfăptuirea prezentului pot fi înțelese mai temeinic cunoscînd moștenirea trecutului, iar receptivitatea față de nou e cu atît mai fructuoasă cu cît se dezvoltă pe un fond de cultură însușit în anii de liceu.

În strînsă legătură cu optimizarea programelor trebuie perfecționarea și manualele. Considerăm binevenită, în această privință, intenția de a se reînnoa o bună tradiție, aceea de a se elabora mai multe manuale, de către autori diferiți, pentru aceeași disciplină.

Prof. ZINA SIRBU
directoarea Liceului „Mihai Eminescu” București

Eficiența instruirii practice

Cu toate că actele normative existente precizează clar modul de organizare și desfășurare a instruirii practice și obiectivele ce trebuie urmărite în această componentă a procesului instructiv-educativ, factorii interesați, sarcinile și răspunderile ce le revin în organizarea, controlul și îndrumarea practicii elevilor, totuși, așa cum se menționează și în Studiul privind dezvoltarea învățămîntului profesional și tehnic, mai persistă încă, în acest domeniu, destule deficiențe.

Experiența colectivului nostru în organizarea și desfășurarea practicii arată că pentru controlul și îndrumarea corectă a acesteia ar trebui să se prevadă, în schema de funcțiuni a tuturor școlilor, suficiente posturi de maistri-instruciori. Necesitatea acestor îndrumători permanenți ai activității elevilor în atelierul de producție este cu atît mai mare cu cît se știe că, în anumite situații, ei rămîn singurii care se ocupă de elevi.

Este bine că se prevede că în anul II instruirea practică să continue în atelierul de producție-scoală. Credem totuși că, dacă elevii din anul II au condiții bune de desfășurare a practicii în producție și dacă în întreprinderile respective se poate realiza corect și activitatea de instruire practică, aceasta ar putea să se realizeze în continuare în întreprinderi mari, bine utilitate și în profilul de specialitate al școlii, în care procesul de producție este organizat științific și muncitorii, maistrilor, tehnicienii și inginerii dispun de o bună experiență în ceea ce privește pregătirea practică a elevilor.

În ultimul an de studii, dispersarea elevilor în prea multe locuri de practică îi rupe pe aceștia de școală și face aproape imposibilă realizarea controlului și îndrumării practicii de către cadrele de specialitate. În deosebi cînd acestea nu au munca de bază în școală, ci în producție. De aceea, considerăm indicat ca pregătirea elevilor sub forma prac-

ticii comasate în producție să se organizeze numai în cazul cînd procesul de producție al întreprinderilor de profil nu ar fi continuu, activitatea elevilor practicanți fiind astfel sezonieră. Cum asemenea cazuri sînt foarte rare, socotim că este mai bine ca pregătirea practică a elevilor să alterneze cu cea teoretică, în tot timpul anului școlar. Dacă practica în producție se realizează în timpul școlarizării, în condiții corespunderii, elevul se poate acomoda destul de repede cu cerințele producției în întreprinderile unde este repartizat după absolvirea școlii.

Propunem ca elevii să fie în general repartizați pentru practică numai în întreprinderi de profil bine utilitate, unde să aibă posibilitatea de a cunoaște toate fazele procesului tehnologic, de a verifica și aplica în practică cele învățate teoretic în școală de a-și dezvolta priceperile și deprinderile, spiritul de observație, de inițiativă creatoare, de răspundere.

După părerea noastră, trebuie acționat cu mai multă hotărîre pentru a schimba mentalitatea care mai există în unele întreprinderi unde elevii sînt priviți cu neîncredere, sînt puși să execute munci auxiliare sau operații de categorie inferioară și nu sînt ajutați în suficientă măsură, îndrumați cu grijă părintească pentru a se integra conștient colectivului și disciplinei muncii, cerințelor actuale ale producției. Am insistat de asemenea, pentru realizarea unei propuneri făcute în repetate rînduri în școli — să se formeze în întreprinderi echipe sau brigăzi de elevi care să lucreze pe bază de note de comandă, sub conducerea și îndrumarea celor mai buni dintre muncitori sau maistri. Această propunere ar merita multă atenție, întrucît experiența arătată că acolo unde a fost pusă în practică, ea a dat cele mai bune rezultate.

EDUARD CISMARU
directorul Grupului școlar auto Craiova

Calitatea și exigența — atribute indispensabile

Se știe că una din marile probleme ale contemporaneității este aceea a decalajului existent între posibilitățile nelimitate de dezvoltare a științelor și capacitatea obiectiv limitată a omului de a asimila informații. Trebuie oare ca învățămîntul de cultură generală să înregistreze cu fidelitate toate datele noi? După părerea noastră, lucrul acesta este nu numai nerealizabil, dar și nerecomandabil. Liceul este chemat să-și înarmeze pe tineri nu cu bazele științelor.

După cît se pare, însă, în Studiul privind dezvoltarea învățămîntului de cultură generală se pierd din vedere, într-o măsură, caracteristicile psihologice și fiziologice ale școlărilor, din dorința de a le da cît mai multe cunoștințe. Se propune — și poate pe bună dreptate — introducerea unor discipline și cunoștințe noi — igiena, noțiuni din domeniul ciberneticii și teoriei informației, noțiuni de drept, de statistică literară etc. Dar dacă nu se vor lua măsuri reale pentru a înlătura supraîncălzirea elevilor, introducerea acestor discipline și cunoștințe se va repercuta în mod defavorabil nu numai asupra calității procesului de învățămînt, ci și asupra dezvoltării generale a elevilor. Este adevărat că studiul vorbește despre reexaminarea structurii anului școlar astfel încît să se prelungescă perioada de activitate didactică în cursul unui an calendaristic, despre eșalonarea judicioasă a materiei de învățămînt pe clase, despre eliminarea repetărilor în conținutul unor discipline sau unor capitole, precum și a amănunțelor nesemnificative. Unele din aceste mă-

suri nu sînt însă decît simple paleative. Nu trebuie să uităm, bunăoară, că reducerea vacanțelor este de fapt tot o supraîncălzire și că, procedînd astfel, le răpim școlărilor puținul timp pe care-l au la dispoziție pentru refacerea potențialului nervos.

Nu înțelegem, de asemenea, de ce se propune să se mărească la cinci numărul obiectelor de examen la bacalaureat, cînd patru obiecte ar fi arhicuficiente. Tot astfel, credem că transformarea ultimului trimestru într-un trimestru de recapitulare și sinteză nu e în măsură să rezolve supraîncălzirea, pentru simplul fapt că se reduce numărul orelor afectate predării unor obiecte.

Credem că, pentru funcționarea normală a școlilor, e necesar să se acționeze hotărît în vederea lichidării unor situații anormale în ceea ce privește admiterea în liceu. Se știe, astfel, că la unele licee, în special centrale, media minimă cu care se poate intra în clasa a IX-a este peste șapte. În vreme ce la alte licee se poate intra și cu cinci (uneori abia „tras de pînă” pentru a se realiza numărul necesar de elevi). Ar fi îndreptate, credem, studiul pe baza cărora să se poată stabili județelos numărul de locuri la toate liceele, ținîndu-se seamă de considerentul de mai sus. La fel ca la admiterea în învățămîntul superior, s-ar putea fixa o medie limitată — de exemplu, șase. În ceea ce privește repartizarea în secțiile umanistă sau reală, considerăm că ea trebuie să se facă în deosebi pe baza mediilor obținute la materiile specifice.

Cîteva probleme în legătură cu cadrele didactice.

Se știe că modernizarea învățămîntului nu se poate realiza fără participarea activă a învățătorilor și profesorilor, fără ca aceștia să fie atrași la munca de cercetare științifică. Dar așa numitele „lecturi pedagogice”, prin forma lor de organizare, au contribuit în mare măsură la discreditarea activității de cercetare. Se impune, de aceea, să se caute mijloace mai potrivite pentru stimularea acestei cercetări. Un asemenea mijloc l-ar constitui o revistă a cadrelor didactice în care acestea să poată publica studii și comunicări. În prezent nu există o asemenea revistă. „Gazeta învățămîntului” dispune de un spațiu tipografic foarte redus, „Revista de pedagogie”, cum e și firesc, este mai ales un organ al Institutului de Științe pedagogice, iar „Colocviu” are, prin natura sa, alt specific. Credem indicată, de aceea, editarea unei noi publicații de specialitate. Un stimul pentru munca de cercetare ar fi și organizarea concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante la licee, iar criteriul activității științifice ar avea o anumită pondere la un astfel de concurs.

În sfîrșit, nu considerăm că îmbunătățirea sistemului de acordare a gradelor didactice se poate înfăptui prin măsurarea numărului prebelor la examenul de definitivat și prin obținerea gradului II pe baza unei inspecții speciale, a unei lucrări metodico-științifice și, eventual, a unui coloeviu de specialitate. Părerea noastră e că într-adevăr actualul sistem de acordare a gradelor didactice e deficitar, dar că el păcătuiește mai ales printr-o insuficiență exi-

gență și printr-o doză mare de formalism. Astfel, pentru acordarea gradului I, în afara inspecției speciale, se cere doar o lucrare publicată sau „publicabilă”. Ce înseamnă de fapt „lucrare publicabilă” am putea să-i dăm am avea o situație din care să se desprindă numărul lucrărilor „publicabile” care au văzut în cele din urmă lumina tiparului.

Cînd, în 1901, Garabet Ibrăileanu s-a prezentat la examenul de capacitate ca să devină profesor titular, a susținut următoarele probe: La limba română: „Conjugarea română comparată cu cea latină” și „Valoarea poeziei populare îndoești prin literatura română” — scris și „Satura în literatura română” și „Ce este moștenit și ce este format în conjugarea românească” — oral. La pedagogie: „Concentrarea sau armonizarea învățămîntului”, „Modul de predare al metricei și poeziei” și „Cum se va dezvolta simțul critic al elevilor pentru aprecierea operelor poetice. La filozofie: „Noțiunile formare, caracterul și diviziunile lor” și „Atenția și „Filozofia lui Locke”. Din comisie făceau parte P. P. Neulescu, I. Căvănăscu, Titu Maiorescu, Ion Bianu, Dimitrie Onciul. Probleme de mai sus erau absolut obișnuite pentru întreg corpul didactic și mă întreb cîți dintre noi le-ar putea face astăzi față.

Nu mai în măsura în care calitatea și exigența vor deveni atribute indispensabile ale întregului proces de învățămînt extins atît la elevii cît și la profesori, școala va putea ocupa locul cuvenit în ansamblul vieții noastre social-culturale.

Prof. VASILE TEODORESCU

PROGRAMELE DISCIPLINELOR PENTRU CONCURSUL DE ADMITERE

ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR

— Pentru anul universitar 1968 — 1969 —

CONCURS

pentru elaborarea de manuale necesare liceelor agricole, școlilor profesionale și școlilor tehnice

de maiștri mecanici agricoli

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Limba română

Vocabularul. Componenta vocabularului prin mijloace interne (derivare, schimbarea categoriei gramaticale); îmbogățirea vocabularului prin mijloace externe (neologisme, familia de cuvinte, sensul cuvintelor: sinonime, omonime, antonime).

Fonetica. Sunetele vorbirii (vocale și consoane. Litere, alfabet, vocale și semivocale. Diftongi, triftongi. Hiatal. Silaba. Despartirea cuvintelor în silabe. Acoanul).

Noțiuni generale de morfologie. **Părțile vorbirii.** Substantivul. Felurile substantivului (comune și proprii). Genul și numărul substantivelor. Substantive defectivă de număr, substantive colective și substantive cu forme multiple de plural. Cazurile substantivelor. Declinarea substantivelor. Articolul. Felurile articolei: articol hotărât, nehotărât, posesiv (genitiv) și demonstrativ (adjectival). Declinarea articolei. Adjectivul. Felurile adjectivului (variabile și invariabile). Acordul adjectivului cu substantivul. Declinarea adjectivului. Gradele de comparație. Pronumele. Felurile pronumelui și funcțiile lui (personal, de întărire, posesiv, reflexiv, demonstrativ, interogativ-relativ). Declinarea pronumelui. Numeralul. Felurile numeralului cardinal (propriu, colectiv, multiplicativ, distributiv, adverbial). Numeralul ordinal. Verbul. Locuțiunile verbale. Verbe tranzitive și intransitive. Verbe auxiliare. Verbe predicative și nepredicative. Flexiunea verbului: diateza, persoana (verbe personale și impersonale), modul, timpul, conjugarea verbelor regulate și neregulate. Adverbul. Felurile adverbului. Locuțiunile adverbiale. Gradele de comparație ale adverbului. Prepoziții. Prepoziții simple și compuse. Locuțiuni prepoziționale. Conjunctiva. Conjunctiile coordonatoare și subordonatoare. Locuțiunile conjuncționale. Interjecția. Felurile după origine și înțeles. Onomatopee.

Sintaxa propoziției. Subiectul și predicatul; părțile de vorbire care pot avea funcția de subiect. Predicatul verbal și cel nominal. Numele predicativ și părțile de vorbire prin care poate fi exprimat. Acordul predicatului cu subiectul. Atributul și complementul. Felurile atributului: adjectival, substantival (genitiv), pronominal, verbal, adverbial. Felurile complementului: direct, indirect, circumstanțial (de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop). Ordinea cuvintelor în propoziție.

Sintaxa frazei. Propoziții principale și secundare. Raportul dintre propozițiile frazei: de coordonare și de subordonare. Coordonare prin juxtapunere și cu ajutorul conjuncțiilor. Felul propozițiilor coordonate: subiective, predicative, atributive, complete, directe și indirecte, circumstanțiale (de loc, de timp, de cauză, de scop, de mod, consecutive, condiționale, concesive). Topica propozițiilor în frază. Punctuația.

Literatura română

DIN MATERIA CLASEI A IX-A*

Formarea limbii române. Teritoriul pe care s-au format poporul și limba română. Limba română — limbă romanică. Caracterul latin al limbii române. Elementele autohtone. Influențe exercitate asupra limbii române.

Cultura și literatura română în sec. XIV—XVIII

Primele texte și tipărituri în limba română. Contribuția lui Varlaam, Simion Ștefan, Dosoftei și Antim Ivireanu la dezvoltarea limbii române literare. Marii cronici moldoveni (Grigore Ureche, Miron Costin, Ion Neculce). Cronica muntelui (Radu Popescu, C. Cantacuzino).

Ion Neculce. Letopisețul Țării Moldovei. O samă de cuvinte (prezentare generală). Valoarea literară a legendelor.

Dimitrie Cantemir. Activitatea de scriitor, Valoarea operei literare și științifice. Descrierea Moldovei (prezentare generală).

Literatură română în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și la începutul secolului al XIX-lea

Școala ardeleană. Cauzele apariției, caracterul progresist. Activitatea lui S. Micu, Gh. Sincal, P. Maior, Ion Budai-Deleanu, Rolul Școlii ardelene în formarea conștiinței naționale și în dezvoltarea culturii românești.

Ion Budai-Deleanu. Activitatea literară. Țiganiada; valoarea literară. Cântul X — fragmente (analiză literară).

Contribuția poezilor Văcărești și a lui C. Conachi la dezvoltarea poeziei lirice culte.

Dezvoltarea literaturii române în prima jumătate a secolului al XIX-lea

Contribuția lui Gh. Asachi, Gh. Lazăr și I. Heliade-Rădulescu la dezvoltarea școlii, presei și teatrului în limba română. Interesul pentru studiul științific al istoriei (N. Bălcescu, M. Kogălniceanu).

Dezvoltarea literaturii în Heliade-Rădulescu și M. Kogălniceanu — îndrumători ai culturii și literaturii române. Programul

Daciei literare. Inspirația istorică și valorificarea folclorului. Traduceri și adaptări după literatura universală.

Nicolae Bălcescu. Caracterizarea generală a vieții și operei „România și Mihai Viteazul” (analiză literară). Scrisorile literare. „Istoria unei pălăntii” (caracterizare).

Grigore Alexandrescu. Activitatea literară. Opera. Poezia patriotică. „Umbră lui Mircea la Cozia” (analiză literară). Poezia de satiră socială. „Satiră, Duhului meu” (caracterizare generală). Fabula „Toporul și pădurea” (analiză literară).

Costache Negruzzi. Activitatea literară. Opera. Nuvela istorică. „Alexandru Lăpușneanu” (analiză literară). Scrisorile literare. „Istoria unei pălăntii” (caracterizare).

Vasile Alecsandri. Caracterizare generală. Poezia de inspirație folclorică. „Cântic haideucesc” (analiză literară). Poezia patriotică. „Peneș Curcanul” (analiză literară). Pastelurile. „Concertul în luncă” (analiză literară). Proza. „Istoria unui galbin” (caracterizare). Teatrul. „Despot Vodă” (analiză literară).

Contribuția scriitorilor din generația de la 1848 la dezvoltarea literaturii. Trăsăturile generale ale literaturii scriitorilor generației de la 1848.

Literatură română în perioada de după revoluția de la 1848

Nicolae Filimon. Ciocoi vechi și noi (analiză literară). Valoarea literară a operei.

Alexandru Odobescu. Activitatea literară. Interesul pentru evocarea trecutului istoric (Mihnea Vodă cel Rău și Doamna Chiajna). Mihnea Vodă cel Rău (analiză literară). Contribuția lui Al. Odobescu la dezvoltarea limbii literare și a literaturii.

Bogdan Petriceicu Hașdeu. Activitatea literară. Răzvan și Vidra (analiză literară). Contribuția la studiul istoriei patriei și al limbii române.

DIN MATERIA CLASEI A X-A

Dezvoltarea literaturii române în a doua jumătate a sec. al XIX-lea

Cadrul istoric al epocii. Presa muncitorească: Lucrătorul român, Socialistul, Contemporanul, Munca, România muncitoare. Reviste literare: Convorbiri literare, Viteazul, Semănătorul, Viața românească, Facla, Familia, Triunfa, Societatea Junimea și revista Convorbiri literare.

Activitatea de critic literar a lui Titu Maiorescu. Contribuția sa la dezvoltarea limbii literare. Susținerea valorii limbii populare ca model literar, apărarea poeziei populare. Lupta împotriva etimologismului și a exceselor latinizării. Aprecierea și analiza estetică a scriitorilor clasici. Locul lui Maiorescu în dezvoltarea culturii române.

Mihai Eminescu. Viața și activitatea literară. Opera. Concepția lui Eminescu despre poezie. Epigoni (analiză literară). Poezia de revoltă și critică socială (Junii corupți. Al noștri tineri... Viața. Scrisorile). Împărat și proleat (analiză literară). Scrisoarea III (analiză literară). Poezia dragostei și a naturii. Floare albastră (analiză literară). Sara pe deal (analiză literară). Folclorul, izvor de inspirație în opera lui M. Eminescu (Ce te legeni, Revedere, La mijloc de codru, Călin nebunul, Făt-Frumos din lacrimă). Poezia filozofică (Rugăciunea unui dac. Lucășfăruș. Luceafărul (analiză literară). Proza literară (Făt-Frumos din lacrimă. La aniversară. Cezara. M. Eminescu, artist al cuvintului. Caracterul romantic al literaturii sale. Importanța operei lui M. Eminescu.

Ion Creangă. Viața și activitatea literară. Amintiri din copilărie (analiză literară). Povestile. Prelucrarea tezaurului folcloric. Împrețirea fantastului popular cu realitățile sociale. Povestea lui Harap-Alb (analiză literară). Umorul și satira în proza lui I. Creangă.

Ion Luca Caragiale. Viața și activitatea literară. Opera. Dramaturgia (O scrisoare pierdută. O noapte furtunoasă, Conu Leonida față cu reacțiunea, Năpasta). O scrisoare pierdută (analiză literară). Mijloacele folosite de Caragiale pentru realizarea comediei și caracterizarea personajelor. Comedia „O scrisoare pierdută”, operă reprezentativă a realismului în literatura noastră. Epica. Momente și schițe (prezentare generală); teme; particularități artistice. Nuvelele. Donă loturi (analiză literară). Contribuția lui I. L. Caragiale la dezvoltarea literaturii noastre realiste.

Ioan Slavici. Activitatea literară. Moara cu noroc (analiză literară).

Alexandru Macedonski. Activitatea literară. Intemeietorul revistei „Literatorul” (1890). Elemente de critică socială în adresa societății burgheze, în ciclul de poeme Noptile (Noaptea de ianuarie, Noaptea de noiembrie). Poezii antindianice. Rondeluri. Noaptea de mai (analiză literară). Insemnătatea operei lui Al. Macedonski.

Contemporanul (1881). Programul revistei. Activitatea de critic literar a lui C. Dobrogeanu-Gherea. Tematica literaturii promovată de Contemporanul. Contribuția scriitorilor de la Contemporanul la dezvoltarea literaturii române.

Barbu Ștefănescu Delavrancea. Activitatea literară. Hași Tudose (analiză literară). Apus de soare (analiză literară).

Alexandru Vlașcă. Activitatea literară. Unde ni sunt visătorii? (analiză literară).

Nicolae Labis. Bunica (analiză literară).

George Coșbuc. Activitatea literară. Opera. Nunta Zamferei (analiză literară). G. Coșbuc, cîntăreț al iubirii (Dușmancele, La oglindă, Scara, Spînuț etc.). Dușmancele (analiză literară). Natura în poezia lui G. Coșbuc. Varietatea aspectelor naturii în pasteurii (Vara. În miezul verii, Iarna pe uliță etc.). Vara (analiză literară). Oglindirea trecutului de luptă pentru libertate în poezia lui G. Coșbuc (Pașa Hassan, Dorobanțul, Rugămintea din urmă). Poezia de revoltă socială (Doina, Noi vrem pămînt). Noi vrem pămînt (analiză literară). Doina (analiză literară).

Duliu Zamfirescu. Activitatea literară. Romanele lui D. Zamfirescu, frescă socială a epocii de la sfîrșitul secolului al XIX-lea (Viața la țară, Tânase Scatiu). Tânase Scatiu (analiză literară). Contribuția lui D. Zamfirescu la evoluția romanului nostru.

Octavian Goga. Activitatea literară. Aspecte din viața satului ardelean oglindite în poezie (Noi, Plugarii, Oltul, Clăcașii). Figuri reprezentative din lumea satului (Dascălul, Dascălita). Clăcașii (analiză literară).

Calistrat Hogaș. Activitatea literară. Singur (analiză literară). Particularități artistice.

DIN MATERIA CLASEI A XI-A

Dezvoltarea literaturii în secolul al XX-lea

a) Literatura română în perioada dintre cele două războaie mondiale. Dezvoltarea literaturii.

Publicații conduse sau îndrumate de P.C.R.: Cultura proletară, Veac nou, Bluze albastre. Era nouă, Reporter, Reviste și grupări literare. Viața românească. Sburătorul. Curentele moderniste. Eugen Lovinescu, teoretician al modernismului în literatura română. Gîndirea și curentul „tradiționalist”. Mobilizarea de către P.C.R. a scriitorilor legați de popor împotriva ideologiei fasciste și a literaturii reacționare. Dezvoltarea tradițiilor progresiste ale literaturii noastre.

b) Literatura română în anii puterii populare. Revoluția culturală. Dezvoltarea literaturii. Valorificarea moștenirii literare. Îndrumarea dată de P.C.R. dezvoltării artei și literaturii noi.

Liviu Rebreanu. Activitatea literară. Tematica operei: viața satului (Ion). Răscoala țărănilor din 1907 (Răscoala). Demascarea războiului și a politicii diversității (În Strul dezertor, Castrofoa, Pădurea spînzuraților). Răscoala (analiză literară). Caracterul realist al operei.

Cezar Petrescu. Activitatea literară. Intunecare (analiză literară).

George Bacovia. Activitatea literară. Tematica poeziilor: viața citadină, monotonia târgului provincial, peisajele triste (Lacustră, Decor, Toamna, Nervi de primăvară). Plumb (analiză literară). Particularități artistice.

George Topireanu. Activitatea literară. Balade vesele și triste, Migdale amare. Parodii originale. Rapsodii de toamnă (analiză literară).

Alexandru Sahia. Activitatea literară și publicistică.

Mihail Sebastian. Activitatea literară. Ultima oră (analiză literară).

Camil Petrescu. Activitatea literară. Opera: Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război, Bălcescu, Un om între oameni. Bălcescu (analiză literară).

Mihail Sadoveanu. Viața și activitatea literară. Opera. Satul și țărănul în opera lui M. Sadoveanu (Bordeeni, Păcat boieresc, Mergînd spre Hirău, Județ al sărmanilor). Bogăția sulfetească a omului din popor în opera lui M. Sadoveanu. Baltagul (analiză literară). Viața țirgurilor de provincie în opera lui M. Sadoveanu (Floare oștilă, Locul unde nu s-a întîmplat nimic). Natura patriei în opera lui M. Sadoveanu (Țara de dincolo de neagră). Romanul istoric. Evocarea luptelor poporului pentru libertate națională și socială (Soimii, Neamul Șoimăreștilor, Zodia Căcerului). Frații Jderi (analiză literară). Nicoară Potcoavă (analiză literară). Arta scriitorului.

Tudor Argehi. Viața și activitatea literară. Opera. Poezia lirică cu caracter filozofic (Psalmi). Poezia socială (Plugule). Proza (Poarta veastră, Iecane de Iernă, Tablete din țara de Kuty, Cimitirul Buna Vestire, Lina). Testament (analiză literară). 1907. Pe răzătoare (analiză literară). Epilog (analiză literară). Cîntec omului. Cel ce gîndește singur (analiză literară). T. Argehi, artist al cuvintului.

George Călinescu. Activitatea literară. Istoric și critic literar (Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent, 1941). Studiile despre Gr. Alexandrescu, Nicolae Filimon, Viața lui Eminescu, Romanțel, Enigma Otiliei (analiză literară).

Zaharia Stancu. Activitatea literară. Desulc (analiză literară).

Geo Boza. Activitatea literară. Reprezentant de frunte al reportajului literar (Cartea Oltului, Pagina contemporană). Un om a trecut peste munți (analiză literară).

Năzy Istvan. Activitatea literară. La cea mai înaltă tensiune (analiză literară).

Marin Preda. Activitatea literară. Morometii (analiză literară).

Titus Popovici. Activitatea literară. Setaea (analiză literară).

Mihai Beniuc. Activitatea literară. Cîntec de primăvară (analiză literară). Patria (analiză literară). Mărul de lîină drum (analiză literară).

Eugen Ibelescu. Activitatea literară. Surinși Hirschimeii — fragmente (analiză literară).

Nicolae Labis. Bunica (analiză literară).

Primele iubiri (analiză literară).

Mihail Davidoglu. Cetatea de foc (analiză literară).

Aurel Baranga. Mielul turbat (analiză literară).

Realizări ale literaturii noastre noi. Proza: tematică, reprezentativă. Poezia. Tematică poeziei noi. Reprezentativă. Dramaturgia. Tematică noii dramaturgii. Reprezentativă.

La limba română, candidații proveniți din școlile cu limbi de predare ale naționalităților conlocuitoare vor fi examinați din materia prevăzută în programa de bacalaureat publicată mai sus, cu excepția următoarelor teme care nu au fost studiate: La capitoul V. Alecsandri, în loc de pastelul „Concertul în luncă” candidații vor fi examinați din pastelul „Iarna”. La capitoul M. Eminescu nu se va cere analiză literară a poeziei „Epigoni”. La capitoul M. Sadoveanu nu se va cere analiză literară a romanului „Frații Jderi”.

ELEMENTE DE FILOZOFIE ȘI SOCIALISM ȘTIINȚIFIC

Ce este filozofia. Filozofia — concepție generală despre lume. Problema fundamentală a filozofiei. Materialismul și idealismul — două linii fundamentale în filozofie. Particularitatea filozofiei.

Primele etape ale luptei dintre materialism și idealism pînă la apariția marxismului. Materialismul antic. Materialismul secolelor XVII și XVIII.

Apariția marxismului — revoluție în filozofie. Condițiile istorice, premisele teoretice și științifice ale apariției filozofiei marxiste. Esența revoluției săvîrșite de marxism în filozofie.

Gîndirea social-politică și filozofia în România. Idei social-politice exprimate în folclor și în platformele răzcoalelor țărănești. Ideile social-politice ale cronicarilor. Dimitrie Cantemir, Iluminismul. Școala ardeleană. Socialismul utopic. Ideologia revoluționarilor de la 1848. Nicolae Bălcescu. Filozofia materialistă a lui Vasile Conta. Inceputurile răspîndirii marxismului în România. Crearea P.C.R. — victorie a marxism-leninismului în mișcarea muncitorească din România. Concepții filozofice și sociologice burgheze în perioada dintre cele două războaie mondiale. Orientări progresiste. Lupta P.C.R. împotriva ideologiei burgheze, pentru răspîndirea marxismului în perioada dintre cele două războaie mondiale. Rezolvarea creatoare de către P.C.R. a problemelor revoluției și construcției socialiste în țara noastră. Filozofia în țara noastră în anii construcției socialiste.

Materialitatea lumii. Lumea este materială. Noțiunea filozofică de materie. Unitatea materială a lumii.

Materia și mișcarea. Mișcarea materiei. Formele fundamentale ale mișcării materiei. Spațiul și timpul.

Conștiința — funcție a creierului lui omesc, produs al dezvoltării sociale. Conștiința — oglindire a lumii materiale. Conștiința — funcție a creierului omesc. Conștiința — produs al dezvoltării sociale.

Dialectica și metafizica. Ce se înțelege prin dialectică. Opoziția dintre dialectică și metafizică. Cercetarea multilaterală, concret-istorică a fenomenelor.

Contradicția — izvorul dezvoltării. Contradicția și rolul ei în dezvoltare. Contradicțiile antagoniste și neantagoniste.

Dezvoltarea ca trecere de la o calitate la alta. Noțiunile filozofice de calitate și cantitate. Trecerea de la acumulări cantitative la schimbări calitative. Diversitatea formelor de trecere de la o calitate la alta.

Care este sensul dezvoltării. Ce este negarea dialectică. Caracterul progresiv al dezvoltării.

Posibilitatea cunoașterii lumii. Lumea poate fi cunoscută. Practica și rolul ei în cunoaștere. Rolul simțurilor și al gîndirii în cunoaștere.

Obiectul materialismului istoric. Concepția materialistă a istoriei. Obiectul materialismului istoric.

Formațiunea socială și epocile istorice. Natura și societatea. Formațiunea socială. Epocile istorice. Epoca noastră, epoca trecerii de la capitalism la socialism.

Rolul determinant al modului de producție în viața socială. Modul de producție. Corelația dintre forțele de producție și relațiile de producție.

Baza și superstructura. Noțiunile de bază și superstructură. Raportul dialectic între bază și superstructură.

Poporul — fîntîna istoriei. Poporul și rolul său în istorie. Rolul personalității în istorie. Creșterea rolului maselor populare în socialism.

Clasele sociale și lupta de clasă. Misiunea istorică a clasei muncitoare. Definiția claselor. Caracterul istoric al claselor. Lupta de clasă și rolul ei în dezvoltarea societății.

Misiunea istorică a clasei muncitoare. Luptele sociale în țările capitaliste în etapa actuală.

Partidele politice. Dezvoltarea mișcărilor comuniste mondiale. Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare în Republica Socialistă România. Partidele politice și rolul lor în viața socială. Partidul revoluționar al proletariatului. Dezvoltarea mișcării comuniste mondiale. Partidul Comunist Român — partid marxist-leninist, conducător în cercul al poporului în construirea socialismului. Creșterea rolului conducător al Partidului Comunist Român în etapa actuală de dezvoltare a țării noastre.

Revoluția socială. Revoluția so-

cială și cauzele ei. Caracterul și forțele motrice ale revoluțiilor sociale.

Teoria marxist-leninistă a revoluției socialiste. Elaborarea și dezvoltarea de către clasici marxism-leninismului a teoriei revoluției socialiste. Trecerea de la capitalism la socialism în epoca contemporană.

Revoluția populară din România. Cauzele obiective ale revoluției populare din țara noastră. Sarcinile și forțele motrice ale revoluției populare. Victoria deplină și definitivă a socialismului în țara noastră.

Transformările în structura de clasă a României. Clasa muncitoare, clasă conducătoare a societății noastre. Lichidarea claselor exploataatoare din țara noastră. Schimbarea naturii sociale a clasei muncitoare, fărîmării și intelectualității. Clasa muncitoare — clasă conducătoare a societății noastre. Orogenizarea crescîndă a societății noastre în etapa actuală.

Alianța clasei muncitoare cu țărăniimea muncitoare. Ridicarea alianței muncitorești-țărănești pe o treaptă mai înaltă în etapa actuală de dezvoltare a țării noastre. Necesitatea istorică a alianței muncitorești-țărănești. Ridicarea alianței muncitorești-țărănești pe o treaptă superioară în etapa actuală de dezvoltare a țării noastre.

Originea și esența statului. Cum a apărut și ce este statul. Tipuri de stat. Statul imperialist contemporan.

Statul socialist. Necesitatea, rolul și funcțiile statului socialist. Varietatea formelor statului socialist.

Statul socialist român, stat unitar, independent și suveran, instrumentul principal al construirii socialismului. Statul socialist, succesor istoric al poporului nostru. Statul socialist, instrumentul principal al construcției socialismului în țara noastră. Creșterea rolului statului în etapa actuală.

Democrația socialistă. Dezvoltarea continuă a democrației socialiste în țara noastră. Superioritatea democrației socialiste asupra democrației burgheze. Dezvoltarea democrației socialiste în România în etapa actuală.

Pacea și războiul. Problemele păcii și războiului în condițiile epocii contemporane. Cauzele și caracterul războaielor. Problemele păcii și războiului în condițiile contemporane. România, factor activ în lupta pentru pace și progres social.

Națiunea. Înflorirea națiunii în condițiile socialismului. Ce este națiunea. Națiunea în capitalism. Națiunea socialistă. Înflorirea națiunii socialiste în țara noastră.

Rezolvarea marxist-leninistă a problemei naționale în țara noastră. Rezolvarea problemei naționale în România. Frația dintre oamenii muncii români și cei aparținînd naționalităților conlocuitoare.

Miscarea de eliberare națională — parte integrantă a procesului revoluționar mondial. Prăbușirea sistemului colonial al imperialismului. Lupta popoarelor pentru consolidarea independenței naționale, pentru progres economic și social.

Suveranitatea de stat în condițiile contemporane. Ce este suveranitatea de stat. Imperialismul și suveranitatea. Suveranitatea de stat în condițiile socialismului. Suveranitatea și dezvoltarea relațiilor internaționale.

Patrie și patriotism. Ce este patria și patriotismul. Patriotismul socialist.

Internaționalismul socialist. În ce constă internaționalismul socialist. Politica consecvent internaționalistă a P.C.R.

Conștiința socială și rolul ei în viața societății. Conștiința socială, reflectare a existenței sociale. Rolul activ al ideilor în viața societății.

Formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste în țara noastră. Transformările în fizionomia spirituală a oamenilor muncii din țara noastră. Creșterea rolului conștiinței socialiste în etapa actuală de dezvoltare a României.

Normele socialiste de conviețuire în societate. Relațiile socialiste de conviețuire în societate. Rolul crescînd al colectivității, al opiniei publice în educarea comunistă a oamenilor.

Revoluția culturală, parte integrantă a revoluției și construcției socialiste. Necesitatea și obiectivele revoluției culturale. Principalele trăsături ale culturii socialiste.

Arta în socialism și rolul ei în formarea omului nou. Arta și legătura ei cu viața. Dezvoltarea artei în socialism. Educarea estetică a maselor, parte componentă a procesului de dezvoltare a conștiinței socialiste.

Știința și rolul ei în dezvoltarea societății. Revoluția tehnico-științifică contemporană. Dezvoltarea științei în țara noastră și întărirea legăturii ei cu practica construcției socialiste.

Concepția științifică despre lume și viață a omului nou. Opoziția dintre știință și religie. Lărgirea orizontului cultural-științific al oamenilor muncii din țara noastră. Socialismul și comunismul. Cele două faze ale societății comuniste. Programul stabilit de Congresul al IX-lea al P.C.R., program de dezvoltare continuă rapidă și multilaterală a României socialiste.

Continuarea programei la „Elemente de filozofie și socialism științific”, precum și programele celorlalte discipline pentru concursul de admitere în învățămîntul superior pentru anul universitar 1968/69 vor fi publicate în numerele viitoare ale „Gazetei învățămîntului”.

Lista cuprinzînd titlurile manualelor de specialitate

ce vor fi scoase la concurs

ETAPA I

Termen pentru înscrierea concurenților: I.IV.1968.
Termen pentru predarea manuscriselor: 30.IX.1968.

Nr. crt.	Titlul manualului	Anul de studii	Nr. pag dactilografiate	Specialitatea pentru care se scrie
0	1	2	3	4
TITLURI COMUNE MAI MULTE PROFIL				
1.	Botanica	I	240	Agronomie Horticultură Cult. irigate Prot. plantelor
2.	Mecanizarea lucrărilor	II	170	Agronomie Horticultură Cult. irigate Prot. plantelor
3.	Mecanizarea lucrărilor	III	210	Agronomie Horticultură Prot. plantelor Veterinară
4.	Reproducție, însăm. artificiale și patologia obstetrică	III	260	Zootehnie
TITLURI PENTRU UN SINGUR PROFIL				
5.	Fitotehnia			